

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

VI. De Clerico ægrotante vel debilitato. D. 6. S. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

que datam & à Precista acceptatam gratiam nominationis expirare per mortem Imperatoris, *tum* quia gratiam Principis decet esse mansuram; *tum* quia dato, quod preces se habeant instar mandati ad Colatores, (quod re integrâ expirat morte mandantis) tamen post acceptationem res non censetur esse integra, quia aliquid cœptum fuit, licet necdum consummatum. Ita *Leur. q. 615.* cum aliis.

TITULUS VI.

De Clerico egrotante vel debilitato.

I. I. In *Decret. h. t.* decernitur *C. 1.* „ Cleri-
 „ cum non debere propter agritudi-
 „ nem suam impediri, quominus, quæ con-
 „ sueta sunt, quæque ei, si sanus esset, pote-
 „ rant ministrari, ab Ecclesia ei præbean-
 „ tur. Unde non solum fructus beneficii,
 „ sed etiam Distributiones quotidianæ ei de-
 „ bentur. *C. 2.* „ Presbyter, cujus duo digiti
 „ cum medietate palmæ abscissi sunt, Mis-
 „ sam celebrare non permittitur; cæteris
 „ autem Sacerdotalibus Officiis fungi mi-
 „ nime prohibetur. Hinc potest baptiza-
 „ re, absolvere &c.

2. *C. 3. 4. & 5.* „ Rectores Ecclesiarum, et si
 „ Episcopi, si ob morbum nequeant offi-
 „ cium suum exercere, ad cessionem com-
 „ pelli

„ pelli non debent, nec afflicto afflictio est
 „ addenda; sed iis dandus est Coadjutor,
 „ qui curam habeat animarum, & de Ec-
 „ clesia congruam portionem accipiat, ita
 „ tamen, ut morbo laborantibus necessaria
 „ iuxta facultates Ecclesiæ, quamdiu vixe-
 „ rint, ministrentur. Unde si Redditus be-
 „ neficii non sufficiant Coadjuto & Coadju-
 „ tori, huic providendum est vel à Parochia-
 „ nis; vel si hi non possint, aut beneficium sit
 „ simplex tenue habens annexam obligatio-
 „ nem, v.g. legendi Missas, assistendi in cho-
 „ ro &c. per alium adimplendam, ab Episco-
 „ po per collationem alterius beneficii vel
 „ pensionis ex alio beneficio assignationem
 „ ei provideatur. Ita *Engel b. t. n. 3.* ubi etiam
 „ n. 5. resolvit, Coadjutori Dignitatis v. g.
 „ Episcopalis vel Decanalis competere in
 „ Ecclesia vel Capitulo locum competentem
 „ Principali, cujus personam repræsentat;
 „ Coadjutori verò Canonici ratione Præ-
 „ bendæ competere ultimum locum post
 „ omnes Canonicos in persona præsentis,
 „ quia magis fulgere censeatur, qui propriis,
 „ quam qui alienis radiis. Hinc etiam Legati
 „ aliorum Principum cedunt Principibus
 „ ejusdem ordinis in persona præsentibus.

„ 3. II. *In 6. c. un. b. t.* declarat Pontifex,
 „ Concessionem Coadjutorum, qui dan-
 „ tur Episcopis, numerandam esse inter

„ CAU-

„ causas majores, ideóque ad Sedem Apo-
 „ stolicam esse referendam, ac ab ea tan-
 „ tum postulandam. Ne verò ea ex re
 „ Ecclesiæ, præsertim ab Urbe remotæ,
 „ dispendium patiantur, sancitur, ut Epi-
 „ scopus senio, infirmitate vel aliter ab
 „ officii sui exercitio perpetuò impeditus
 „ valeat cum consilio & assensu sui Capi-
 „ tuli unum vel duos Coadjutores auctori-
 „ tate Apostolicâ sibi assumere; si id no-
 „ luerit, hac de re à Capitulo monitus, ni-
 „ hil Capitulum innovet, sed statum Ec-
 „ clesiæ & facti circumstantias ad Sedem
 „ Apostolicam referat, & quod ab ea or-
 „ dinatum, efficaciter adimplebit. Si verò
 „ Episcopus amens factus sit, & quid ve-
 „ lit aut nolit, exprimere nesciat, tunc Ca-
 „ pitulum vel duæ ejus partes (unde ob
 „ arduitatem causæ hîc non sufficit major
 „ pars) eâdem Apostolicâ auctoritate
 „ unum aut duos idoneos Coadjutores
 „ assumant, putà temporales seu ad tem-
 „ pus, nimirum vitâ aut impedimento
 „ Coadjuti durante sine futura successione;
 „ nam Coadjutoriam perpetuam seu cum
 „ futura successione tam in simplicibus,
 „ quàm curatis beneficiis nemo præter Pa-
 „ pam, juxta Trident. *sess. 25. de Ref. c. 7.* dare
 „ potest.

4. Occasione hujus Tituli Leurenus

in

in *Vicario Episcopali* edidit specialem Tractatum de *Coadjutorijs*, in quo inter cætera tradit: 1. Coadjutoriam sive temporalem, sive perpetuam, non esse propriè beneficium, quia temporalis expirat morte Coadjuti; perpetua non confert jus in re, sed ad rem, adeoque neutra præbet titulum Ordinationis; quanquam Coadjutor perpetuus possit ordinari titulo congruæ assignatæ pensionis. 2. Licet beneficiatus Episcopo inferior, v. g. Parochus, possit tempore durantis impedimenti v. g. morbi curabilis sibi assumere idoneum Vicarium temporalem sine licentia Episcopi, si tamen impedimentum sit perpetuum, non posset in toto & pro tota cura sibi constituere Coadjutorem ad vitam, sed tunc solus Episcopus (uti quando beneficiatus demens factus fuerit) qui jus instituendi & destituendi in beneficiis habet, Coadjutorem dare potest, juxta *DD.* apud *Schmaltzgr. b. t. n. 12.* non Patronus aut Collator Episcopo inferior. 3. Electo in Episcopum & confirmato, si ante consecrationem officium linguæ vel oculorum amittat, aut aliàs effectus sit perpetuò inhabilis, non dandum esse Coadjutorem, sed amovendum in totum; idem est de Abbate, qui consecrari debet. 4. Papam non posse dare Coadjutorem perpetuum

con-

contra Concordata Germaniæ sine consensu Capituli, Collatorum aut Patronorum. 5. Distributiones quotidianas per se deberi Coadjuto ægrotanti, non Coadjutori; estò hic intersit Divinis, nisi huic in supplementum stipendii ex pacto sint assignatæ.

5. Denique docet *Leurenus*, Coadjutorem datum Episcopo dementi posse conferre beneficia, resignationes recipere, aliâque omnia facere, quæ potest ipse Episcopus sanæ mentis, conformiter dictis *L. 1. T. 10. n. 9.* de Administratore Apostolico; secus est de Coadjutore Episcopi, qui est sanæ mentis. *Nec obstat*, quòd in dicto *Cap. unico* dicatur: „tali casu Coadjutores non posse bona hujusmodi Prælatorum quomodolibet alienare. *Nam* solum prohibetur alienatio libera, non necessaria, qualis tunc est collatio beneficii vacantis, ne Ecclesiæ nimis diu vacent cum diminutione cultûs Divini. Item in Coadjutore temporali requiri actu Ordinem aliâsque qualitates requisitas ad beneficium administrandum; unde si curatum sit, debet esse actu Sacerdos & prævio examine idoneus repertus. *N. D.* Satis est Parochum intra annum fieri Sacerdotem. *Nam* disp. est, quia Parochus non tenetur primo anno per se ministrare Sa-

cramenta; Coadjutor autem tenetur statim, ne opus sit Coadjutore Coadjutoris. Verum in Coadjutoriis perpetuis videmus aliter in praxi fieri, quia passim fiunt Coadjutores in Episcopatibus, qui Sacerdotium non habent, per quod, ut ait *Gonz. b. t.* in fine, manifestè apparet, aliud non quæri quàm perpetuationem Dignitatis vel beneficii inter consanguineos, dum vegeto & robusto datur juvenis & Ministerii sacri planè rudis nepos aliusve ex familia in Coadjutorem. Plura de his vide apud *Leur. l. c.*

6. His adde ex *Reiffenst. n. 7. b. t.* Clericum ex fundatione obligatum ad certum numerum Missarum hebdomadatim, si ad breve tempus v. g. unam vel alteram septimanam aut etiam mensem infirmetur, non teneri ad suppletionem Missarum tunc omissarum, nisi fundatio expressè aliud exigat, ut nimirum per se vel substitutum celebret præscriptis diebus, v. g. ut populus Missam audire valeat; tunc enim, cum verba fundationis sint clara, non est locus interpretationi, ne quis nodum in scirpo quærere videatur.

7. Præterea nota ex *Pichler ad hunc Tit. Decis. 79.* Hæredes Coadjuti teneri solvere stipendium Coadjutori pro tempore Coadjutoriaë debitum & à Coadjuto non so-

386 LIBER III. TITULUS VII.
lutum; item curare suppleri Missas per
longum tempus à Coadjuto omiffas, ad
quas ex fundatione obstrictus erat; ac eos
esse obligatos ad reparandas ædes bene-
ficiales ruinosas, quia beneficiati eas ex
redditis beneficii benè servatas suis suc-
cessoribus relinquere tenentur.

TITULUS VII.

De Institutionibus.

I. Juxta decantatissimam Juris Regulam
*Beneficium Ecclesiasticum sine institu-
tione Canonica obtineri nequit*; ubi per in-
stitutionem venit quævis provilio seu
concessio beneficii legitimè facta. Propriè
autem INSTITUTIO est concessio Canonica
(i. e. juxta Canones facta ab eo, qui legiti-
mam habet potestatem beneficii ad præ-
sentationem Patroni.) Intra quod tempus
factâ præsentatione debeat ea fieri, legibus
non est definitum, sed arbitrio Judicis re-
linquitur, ut ait *Corvinus L. 2. Tit. 33.* In
Constitut. tamen Pii V. *In conferendis* præ-
scribitur bimestre, ultra quod à die præ-
sentationis personæ ad beneficium cura-
tum juxta formam Trid. approbatâ col-
latio differri nequit; aliàs ad Superiorem
pro hujusmodi institutione obtinenda
præsentatus habet recursum. Estque vel
solum